

Avrupa'da Allerji ve Astımın Büyüyen Önemi Uyarısını Avrupa Birliği Karşılıamaktadır

EUROPEAN UNION MEETS THE CHALLENGE OF THE GROWING IMPORTANCE OF ALLERGY AND ASTHMA IN EUROPE

J. BOUSQUET,^a I.J. ANSOTEGUI,^b R. van REE,^c P.G. BURNEY,^d T. ZUBERBIER,^e P. van CAUWENBERGE^f

^aUniversity Hospital and INSERM U454, Montpellier, Institut Pasteur, Paris, FRANCE

^bDepartment of Allergy and Immunology, Santiago Apostol Hospital, Vitoria-Gasteiz, SPAIN

^cDepartment of Immunopathology, Sanquin Research, Amsterdam, THE NETHERLANDS

^dDepartment of Public Health Sciences, Guy's, King's and St Thomas' School of Medicine, King's College, London, UK

^eDepartment of Dermatology and Allergy, Charité, Berlin, GERMANY

^fDepartment of Otorhinolaryngology, Ghent University, BELGIUM

© Bousquet J, Ansotegui IJ, van Ree R, Burney PG, Zuberbier T, van Cauwenberge P. European Union Meets the Challenge of the Growing Importance of Allergy and Asthma in Europe. *Allergy* 2004; 59(1):1-4.

Allerjik hastalıklar ve astım dünya çapında en sık görülen, kronik patolojik durumlardan birini yansıtmaktadır.^{1,2} Sıklıkla erken bebeklik veya çocuklukta başlar ve yaşam boyunca sebat eder.³ Gelişmiş ülkelerde oldukça sıktırlar. Avrupa toplumunun %2-15 arasında astım hastası olduğu ve bazı ülkelerde allerjinin çocukların %50'sinden fazlasını etkileyebileceği hesaplanmıştır. Dahası, allerjik hastalıklar ve astımın prevalansı son 3-4 dekattır boyunca artış göstermiştir. Yakın zamanda benzer bir artış gelişen ülkelerde de gözlenmiştir ve günümüzde bu hastalıklar önemli bir problem oluşturmaktadır.⁴ Avrupa birliğinde (EU), astım dahil allerjik hastaların prevalansı ve şiddeti, sağlık bakım sistemleri ve toplumun tümü için ciddi bir uyarı oluşturmaktadır. Yaşamı tehdit edebileceğinden özel bir sıkıntı yaratan ve hasta yaşamı üzerinde önemli etkileri olan yiyecek allerjisinin prevalansındaki devamlı artış özgün sorunlar arasındadır.⁷ Bu sorun, başlıca çocukları etkilediği kadar^{5,6} polen allerjik yetişkinlerde de artış göstermektedir. Mesleki allerji de diğer önemli fakat

gözardı edilen ve daha dikkatli değerlendirilmesi gereken tıbbi ve ekonomik problemdir.^{1,8} Bu hastalıkların gelişmesinde ev içi ve dışı çevrenin etkileşimi önemlidir.⁹

Allerjik hastalıklar ve astım ciddi olarak hastaların sosyal yaşamını da etkilemektedir. Astım hala okul devamsızlığının önde gelen ve iş devamsızlığının başlıca sebebidir.¹⁰ Fakat daha önemli olarak allerjilerin kognitif fonksiyonlar ve eğitim ve iş performansı düşüklüğü üzerine etkileri ile ilgili iyi araştırmalar çok azdır. Son olarak, allerjik hastalıklar ve astım için doğrudan ve dolaylı harcamalar son 10 yıl içinde hızla artmıştır.¹¹⁻¹³

Astım rehberleri kullanımı, mortalite ve morbitideyi azaltsa da astım yükü hala yüksektir ve daha iyi tedavi alternatiflerine ait bilgiler ve bunların uygulamaları artırılmalı ve daha etkili korunma stratejileri geliştirilmelidir. Atopik cevap ve astım sebepleri üzerine olan bilgiler, son dekatta enfeksiyon, diyet ve çevrenin etkileri hakkındaki bilgilerimizdeki önemli ilerlemelerle artmıştır. Bununla birlikte, bu bilgi ile etkili korunma kampanyaları oluşturabilme yeteneği arasında büyük bir boşluk bulunmaktadır.

Allerjik hastalıklar ve astım bütün olarak değerlendirilmesi gereken ve endişe verici şekilde

Yazışma Adresi/Correspondence: Jean BOUSQUET
Clinique des Maladies Respiratoires
Hôpital Arnaud de Villeneuve
Centre Hospitalier Universitaire,
34295 Montpellier Cedex 5 FRANCE

artan global bir sağlık sorunudur.¹⁴ Bu ciddi problemlere karşı etkin çözümler için sebep ve patogenezi sorularını hedef alan ve allerjik hastalıkların tedavi ve korunma önlemlerini geliştirmek için yeni stratejilerin oluşturulduğu büyük araştırmalar gerekecektir.¹⁵ Dahası, hasta bilgilendirilmesi ve eğitiminin artırılması¹⁶ ve tüketicinin uygun şekilde korunmasının sağlanması¹⁷⁻¹⁹ gerekmektedir.

Avrupa Birliği Allerji ve Astım Araştırma Fonları Kurdu

Uzun yıllardır, EU allerji ve astımda araştırmaları desteklemektedir. EU'nun desteklediği araştırma programları; tüm EU destekli R&B faaliyetleri, programlar, projeler ve sonuçlar hakkında bilgi veren web sitesi olan Toplumsal Araştırma ve Geliştirme Bilgilendirme Servisi (CORDIS) web sitesinde bulunabilir.

Avrupa Birliği fonlu araştırmalar çerçeve çalışma programları adı altında¹⁻⁶ yürütülmüştür ve en erken EU programlarından biri P.Burney tarafından koordine edilen Avrupa Toplum Solunumsal Sağlık Taraması (ECHRS)'dir.²⁰ Bu program allerjik hastalıklar ve astım üzerine dönüm noktası olan bir çalışmadır. Avrupa ve ötesinde karşılaşmalarını mümkün kılan ilk çalışmadır ve astım için bir çok risk faktörlerinin tanımlanması ve ölçülmesine imkan sağlamıştır.^{21,22}

1994-1998 yılları arasında, tıpta EU RTD aktiviteleri 4. çerçeve çalışma programı altında yürütüldü (FP4). 15 Aralık 1994 Konsey kararı ile belirlenen önceliklerle aynı paralellikte tıbbi araştırma aktivitelerini desteklemek ve özgün programı Biotıp ve sağlığa adapte etmek için BİOMED 2 başlatıldı. Program Avrupa toplumlarının tıp bilgisini ve sağlığını araştırmayı ve bilimsel temelini güçlendirerek Avrupa sağlık sanayisinin rekabet ortamını arttırmayı hedefliyordu. Araştırma sonuçlarının klinik pratiğine taşınmasının desteklenmesi vurgulanmıştı. Avrupa Şiddetli Astım Mekanizmalarını Anlama Ağı (ENFUMOSA, Koodinatör: S.T.Holgate, Southampton, UK) projesi, BİOMED2'ün²³ bir kısmı ve AIR21166 (İnsan laktoferrinin immün koruyucu etkisi, koordinatör: J.Bousquet, Montpellier, Fransa) allerjiji ilgilendiren projeler arasındaydı.

5. Çerçeve Çalışma programı (FP5), sorunları çözmeye yardımcı olmak ve EU'nun karşı karşıya olduğu başlıca sosyoekonomik uyarılara cevap vermek amacıyla tasarlandı. 1998-2002 yılları arasında yürütüldü. Teknolojik, sanayileşmiş, ekonomik, sosyal ve kültürel açıları içeren bir seri amaç ve alanda yoğunlaştı. Bir çok program allerji ve astıma ayrıldı. Araştırma ödülleri ve kişisel anlaşmalar listelenmedi.

- AIRALLERG (Trafikle ilişkili hava kirliliğine maruziyet için risk değerlendirmesi ve çocuklarda inhalan alerji, astım ve diğer kronik solunumsal hastalıkların gelişimi): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: G.A.Van Strien (Utrecht, Hollanda).

- ALLERGENTEST (Yiyeceklerdeki allerjik potansiyeli olan proteinlerin saptanmasında hızlı, kolay kullanılan immünokimyasal testlerin geliştirilmesi): paylaşımlı-bedel anlaşması, Koordinatör:R.Kıska (Tulln, Avusturya)

- ALLERGEST (Gastrointestinal sindirim yiyceklerin allerjenik yapısına etkisi): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: S.Yannai (Hayfa, İsrail).

- ALLERGYFLORA (Barsak florasının alerji gelişimine etkisi): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: M.Ahlqwist (Gothenburg, İsveç).

- BİOAIR (Şiddetli kronik havayolu hastalığında klinik seyrin uzunlamasına değerlendirilmesi ve biomarkırlar): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: S.E.Dahlon (Stockholm, İsveç).

- CREATE (Alerjik ürünler için sertifikalı referans materyeller geliştirilmesi ve ölçüm metodlarının onaylanması): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: R.Van Ree (Amsterdam, Hollanda).

- CYPRALL (Polen alerjisi tanısında selvi ağaç standart ekstrakt geliştirimi ve düşük allerjik potansiyeli olan selvi ağaç bitkisinin seçimi): anlaşması 2003'de başlayan kooperatif araştırma, koordinatör: G.Mistrello (Milan, İtalya).

- ESSCA-DC (Kontakt allerjiler-veri merkezi üzerine Avrupa gözetim sistemi): Araştırma faaliyetlerinin koordinasyonu, koordinatör: A.Schnuch

(Goettingen, Almanya).

- EU-PAL (Avrupa çevre, allerji ve akciğer prospektif çalışması): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: S.Brooke (Londra, İngiltere).

- FAREDAT (Artan tanı, allerjenler ve test metodlarına dayanarak yiyecek alerjisi risk değerlendirilmesi): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: L.Poulsen (Kopenhag, Danimarka).

- FRAGRANCE ALLERGY (Fragrans kimyasal alerjisi: Avrupa'da önemli çevresel ve tüketici sağlık sorunu): 2003'de başlayan bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: J.Y.Merindol (Strasbourg, Fransa).

- HELIOS (Hava kirliliğinin solunum epiteli üzerine akut ve kronik etkilerinin noninvazif değerlendirilmesinde biomarkırlar. Kuzey-Güney gradiyenti boyunca çocuk ve yetişkinlerde geliştirme ve uygulama): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: M.Crochet (Louvain, Belçika).

- HUCCELLALL (Genetik mühendisliği ürünü proteinlerin allerjenik potansiyelini öngörmede insan hücre sistemleri): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: P.G.Nilsson (Lund, İsveç).

- INFABİO (Yaşamın erken döneminde gastrointestinal enfeksiyon ve allerji riski üzerine diet ve yaşam tarzının etkisi; tüketici bilgi, davranış ve ihtiyaçları): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: C.Edwards (Glasgow, İngiltere).

- INFORMALL (Yiyecek allerjileri hakkında iletişim kurma-tüketici, düzenleyici ve sanayinin bilgilendirilmesi). Ortak hareket anlaşması, koordinatör: C.Mills (Norwich, İngiltere).

- LABDEL (Patojenik olmayan laktik asit bakterisi kullanılarak aşı ve tedavi ürünlerinin oral uygulanması): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: J.Wells (Norwich, İngiltere).

- AKCİĞER SP-A VE SP-D (Akciğer enfeksiyonu, allerji ve enflamasyonunun kontrolü: Akciğer surfaktan proteinleri olan SP-A ve SP-D'nin rekombinant formlarının terapotik potansiyellerinin değerlendirilmesi): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: M.A.Coriat (Londra, İngiltere).

- MAAPHRI (Havayolu kirliliği sağlıkla ilgili

konularda multi-disipliner yaklaşım :Yakımlı motor eksozları ile modelleme): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: C.Mazingue (Paris, Fransa).

- PARSIFAL (Alerjinin önlenmesi- çocuklarda duyarlanma için risk faktörleri): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: H.Marshall-Heyman (Stockholm, İsveç).

- PASTURE (Allerjiye karşı korunma: Kırsal çevrede çalışma): 2003'de başlayan bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: D.Van Fuchs-Bottke (Münih, Almanya).

- PDCAAE (Avrupa'da çocukluk çağı astım ve alerjilerinin prevalansı ve belirleyicileri): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: M.Gotthardt (Muenster, Almanya).

- PLUTOCRACY (Çocukluk çağı yıllarında allerji ile ilgili olarak çevresel kimyasalların plasental alımı ve transferi): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: R.Fleetwood (Bristol, İngiltere).

- PREHEAT (Hereditör anjioödemli hastalarda atakların öngörülmesi, önlenmesi ve tedavi edilmesinde yeni metodlar):araştırma faaliyetlerinin koordinasyonu, koordinatör: E.Decelva (Milan, İtalya).

- PROTALL (Bitkisel kaynaklı yiyecek allerjileri- allerjenik potansiyel ile biyolojik aktivite arasındaki ilişki): Ortak hareket anlaşması, koordinatör: C. Mills (Norwich, İngiltere).

- RAIAP (Etraftaki tozlardan kaynaklanan respiratuar allerji ve inflamasyon-Avrupa genelinde değerlendirme): bedel-paylaşımlı anlaşma, koordinatör: B. Hareide (Oslo, Norveç)

- REDALL (Hayvan allerjenleri içeren işlenmiş yiyeceklerin, azalmış allerjenitesi): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: A.Paschke (Hamburg, Almanya).

- SAFE (Bitki yiyecek allerjileri: Avrupa'da insidansı düşürmek için alandan masa stratejileri): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: K.Hoffmann- Sommergruber (Viyana, Avusturya).

- SUNALL (Güneşe allerjisi: Tüm Avrupa'da polimorf ışık erupsiyonunun prevalans, patogenezi, tedavi ve önlenmesi üzerine multi-disipliner araş-

tırma): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: N.Fergusson (Manchester, İngiltere).

- TRAFSA (Yapısal allergolojiden terapötik rekombinant allerjenler): bedel-paylaşımlı anlaşma; koordinatör: T.Bjerke (Horsholm, Danimarka).

Mart 2000, Lizbon zirvesinde, EU hükümetleri bilim ve teknoloji adına iç Pazar oluşturulması için Avrupa araştırma girişimlerinin daha iyi kullanımını talep etti: “Bir Avrupa araştırma alanı” 6. çerçeve çalışma programı ERA’yı gerçekleştirmeye yönelik maddi bir araçtır. FP6’nın konu alanları arasında iki tanesi alerji ve astım için ilgi çekicidir: “yaşam bilimleri, genomik ve sağlık için biyoteknoloji” ve “yiycek kalitesi ve güvenlik”. Yüzlerce hırslı proje gönderilmiş fakat sadece birkaçı seçilmiştir. GA²LEN, Global Alerji ve Astım Avrupa Ağı bunlardan biridir. Avrupa Allergoloji ve Klinik İmmunoloji Akademisinin partneri olduğu bir mükemmellik ağıdır.

FP6’nın 2.çağrısı hem çocuk hem de yetişkinlerde yiyecek alerjisi epidemiyolojisine adanmış bir konu içermektedir. Yiyecek alerjisinin prevalansı ve olası artışı çalışılacaktır. İyi tanımlanmış yiyecek alerjilerine dayanan yeni tanısal araçlar ve metodolojilerin geliştirilmesi önemli bir konudur. Fetal, çocukluk ve yetişkin yaşam süresince yiyeceklere maruziyetin, çevresel faktörler ve enfeksiyonların yiyecek alerjisi ve diğer hipersensitivite hastalıklarının gelişimindeki rolü çalışılacaktır. Yiyecek alerjisi gelişiminde olası genetik yatkınlıklar da başlıca konudur. En son olarak, yiyecek alerjisinin toplumdaki sosyo-ekonomik etkisi incelenecek ve tüketici, düzenleyici ve yiyecek üreticilerine dağıtım planları geliştirilecektir.

Sağlık ve tüketici korunması

Avrupa vatandaşlarının her birinin günlük yaşamları ile ilişkili konulardan sorumlu Avrupa komisyonu müdürlükleri (DG) ve özellikle DG SANCO (Sağlık ve tüketici Koruma Genel Müdürlüğü, http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer) tarafından astım ve alerji ile ilgili teşvikleri vardır. DG’nin tüm amacı tüketicinin ve halk sağlığının sağlık, güvenlik ve ekonomik ilgilerinin korunmasını sağlayarak daha iyi yaşam kalitesinin teşvik-

dir. Bu amaç, ilişkili 3 politik alanda kanun koyucu ve kanun koyucu olmayan faaliyetler aracılığı ile hedeflendirilmiştir:

- Tüketici politikası (Treaty makaleler 95 ve 153)
- Halk sağlığı (Treaty makaleler 95,152 ve 300)
- Yiyecek güvenliği, hayvan sağlığı, hayvan zenginliği ve bitki sağlığı (Treaty makaleler 37,95 ve 152). Topluma dayalı etkili stratejiler, halkın halk Sağlığı Beslenme disiplinde eğitimi ve yeterli olmasını öngörür.²⁴

Alerji ve astımda DG SANCO, EFA’nın “Avrupa okullarının iç çevresinde hava kalitesi” projesine bağlı sağlamıştır (Avrupa Alerji ve Havayolu Hastalıkları Hasta Birlikleri Federasyonu, <http://www.efanet.org>). Bu projenin amacı Avrupa okullarında iç çevre hava kalitesi (IAQ) hakkında bilgi toplamak, ilgili politikaları ve korunma programlarını gözden geçirmek ve sağlıklı bir okul çevresini sağlamak amacıyla öneriler üretmektir (http://www.chps.net/info/iaq_papers/paperV1.2.pdf).

Allerjide yeni bir seri

EU’nın alerji ve astımda önemli girişimine rağmen, maalesef tıbbi basın EU-fonlu araştırma ve sağlık politikaları hakkında sıklıkla yeteri kadar haberdar değildir. Programların çalışma protokolleri çoğunlukla yayınlanmaz ve bundan dolayı Medline’da bulunamaz. Tüm Avrupa ülkelerinde her yaşta olguları etkileyen bu global sağlık problemi üzerine EU’nın yayın çabalarını arttırması gerekmektedir.

Allergy, her ay EU’nın alerji ve astımla ilgili aktivitelerini içeren bir yazı olacağını bildirmekten gurur duyar. “Avrupa Birliğinden Haberler” başlıklı bu bölüm Ignacia J. Ansategui ve Ronald van Ree tarafından koordine edilecektir. GA²LEN gibi programlar dahil EU’nın alerji ve astımla ilişkili olduğu tüm alanları, Alerji ve astım Avrupa Ağı, projeler ve sonuçları, sağlık politikalarında değişiklikler ve tüketici korunması ve Allergy okurları için önemli olabilecek diğer haberleri kapsayacak-

tır.

Bu bölümün, okurlarımızın, bu konuda, Avrupa politikasındaki başlıca gelişmeleri ve EU'nın Avrupa'daki allerji ve astım üzerine etkisini takip etmesine yardımcı olacağını umuyoruz.

KAYNAKLAR

1. Global strategy for asthma management and prevention. Revised 2002. <http://www.ginasthma.com> 2002.
2. Bousquet J, VanCauwenberge P, Khaltaev N. Allergic rhinitis and its impact on asthma (ARIA) – executive summary. *Allergy* 2002;57:841–55.
3. Crane J, Wickens K, Beasley R, Fitzharris P. Asthma and allergy: a worldwide problem of meanings and management? *Allergy* 2002;57:663–72.
4. Bousquet J, Ndiaye M, Ait-Khaled N, Annesi-Maesano I, Vignola AM. Management of chronic respiratory and allergic diseases in developing countries. Focus on sub-Saharan Africa. *Allergy* 2003;58:265–83.
5. Sicherer SH. Food allergy. *Lancet* 2002;360:701–10.
6. Crespo JF, Rodriguez J. Food allergy in adulthood. *Allergy* 2003;58:98–113.
7. Munoz-Furlong A. Daily coping strategies for patients and their families. *Pediatrics* 2003;111:1654–61.
8. Copilevitz C, Dykewicz M. Epidemiology of occupational asthma. *Immunol Allergy Clin North Am* 2003;23:155–66.
9. Strachan DP. The role of environmental factors in asthma. *Br Med Bull* 2000;56:865–82.
10. Gerth van Wijk R. Allergy: a global problem. Quality of life. *Allergy* 2002;57:1097–110.
11. Sculpher MJ, Price M. Measuring costs and consequences in economic evaluation in asthma. *Respir Med* 2003;97:508–20.
12. Kemp AS. Cost of illness of atopic dermatitis in children: a societal perspective. *Pharmacoeconomics* 2003;21:105–13.
13. Lee TA, Weiss KB. An update on the health economics of asthma and allergy. *Curr Opin Allergy Clin Immunol* 2002;2:195–200.
14. Bousquet J. Allergy as a global problem: 'think globally, act globally'. *Allergy* 2002;57:661–2.
15. Asher I, Boner A, Chuchalin A, Custovic A, Dagli E, Haus M et al. Prevention of allergy and asthma: interim report. *Allergy* 2000;55:1069–88.
16. Powell H, Gibson PG. Options for selfmanagement education for adults with asthma. *Cochrane Database Syst Rev* 2003;CD004107:155–66.
17. Hourihane JO. Community management of severe allergies must be integrated and comprehensive, and must consist of more than just epinephrine. *Allergy* 2001;56:1023–5.
18. Eigenmann PA. Food allergy: a long way to safe processed foods. *Allergy* 2001;56:1112–3.
19. Leitch I, Blair IS, McDowell DA. The role of environmental health officers in the protection of allergic consumers. *Int J Environ Health Res* 2001;11:51–61.
20. Burney PG, Luczynska C, Chinn S, Jarvis D. The European Community Respiratory Health Survey. *Eur Respir J* 1994;7:954–60.
21. Janson C, Anto J, Burney P, Chinn S, de Marco R, Heinrich J et al. The European Community Respiratory Health Survey: what are the main results so far? *European Community Respiratory Health Survey II. Eur Respir J* 2001;18:598–611.
22. The European Community Respiratory Health Survey II. *Eur Respir J* 2002;20:1071–9.
23. Sampson AP. The role of eosinophils and neutrophils in inflammation. *Clin Exp Allergy* 2000;30(Suppl 1):22–7.
24. Yngve A, Warm D, Landman J, Sjoström M. A European Master's Programme in Public Health Nutrition. *Public Health Nutr* 2001;4:1389–91.

Orijinal İngilizce şekli Türkiye Klinikleri tarafından tercüme edilmiştir. Türkçeye tercümesinin doğruluğundan Türkiye Klinikleri sorumludur, Blackwell Publishing Ltd. sorumluluk kabul etmemektedir. Translated by Türkiye Klinikleri Publishing House from the original English language version. Responsibility for the accuracy of the translation in the Turkish language rests solely with Türkiye Klinikleri Publishing House and is not the responsibility of Blackwell Publishing Ltd. To cite any of the material contained in this translation, in English or in translation, please use the full English reference at the beginning of each article. To reuse any of the material, please contact the original copyright holder, Blackwell Publishing.